

HÖSTEN ÄR EN VACKER TID!

Sensommar och höst kan vara en mycket vacker tid, i en trädgård. Samtidigt känner många av oss vemod, eftersom detta är den tid då många växter dör ner - i förberedelsen på en ny vinter. Hösten är också en tid då det är dags att skörda all frukt och alla grönsaker som man vill ta hand om. I min hemmaträdgård har jag ett rikt bestånd av plommon och äpplen. Trots min frus höga ambitioner, måste jag medge att delar av dessa kommer att bli mat åt det rika djurliv som finns i utkanten av Lidköpings centrala stad.

I Lilla Slottsträdgården är ambitionerna högre än så! Simon Irvine lämnar inget åt slumpen. Han berättar att arbetet nu präglas av höstens skörd, men också av förberedelserna av 2020, med kompostering och sådd av gröngödsel. Simon berättar att "när vi skördat grönsakerna sår vi rajgräs på de tomma ytorna, vilket suger upp den näring som är kvar i jorden, för att senare grävas ned tillsammans med komposten i april." För trädgårdsmästarna börjar säsongen redan vid samhain – det keltiska nyåret som infaller i slutet av oktober".

För några år sedan släcktes besöksmålet ner i september. Jag känner mig stolt över att vi nu har aktiviteter, boende och restaurang igång ända fram till jul. Att föreläsningarna inom ramen för naturumsverksamheten, "Gästabud" och "Spökafnar" snabbt blir fullbokade skänker en stor glädje. Dessa genererar också övernattningar och vi är glada över de riktigt höga omdömen som kommer från våra gäster. Därtill har skolprogrammen inletts och elever i klass 2, 5, 8 anländer hela veckorna i bussar, tack vare sponsring av Sparbanksstiftelsen Lidköping.

Vår- och sommarverksamheterna med midsommar, medeltidsmarknad, kajakevent, opera på borggården, visfestival m.m. har dock avslutats. Jag vill inte värdera det ena evenemanget framför det andra. Människor har olika bevekelsegrunder att åka den långa slingrande vägen ut på Kållandsö. Det är dock svårt att inte särskilt omnämna "Figaros bröllop". Efter att under många år producerat tämligen okända och ospelade verk, gav vi oss nu i kast med en av världens mest älskade operor. Samtliga biljetter såldes ut på rekordtid och i konkurrens med både svenska och europeiska operahus fick vi recensioner och omdömen, som gör att vi verkligen får anstränga oss för att våra fötter fortfarande skall vara fast förankrade i den västgötska myllan.

Avslutningsvis vill jag understryka vår vänförenings betydelse. Genom medlemmarnas lojalitet och styrelsens snabba beslut lyckades det att, inför årets invigning, restaurera och konservera statyerna av slottets förgrundsfigurer på Stora Borggården samt förgylla den så omtyckta och fotograferade "Fru Flora" i Lilla Slottsträdgården. Detta har ett bestående värde för nästa generation.

Tack för att Ni gjorde det möjligt!

Allt gott!

Vi har nåtts av det smärtsamma beskedet att föreningens förre ordförande Ivar Virgin, efter en längre tids sjukdom, avlidit. Begravningsgudstjänsten i Skara domkyrka leddes av Lars-Göran Lönnermark. Ivar engagerade sig starkt för vår vänförening och Läckö Vänner var ett flertal gånger välkomnade på Mariedals slott. Alltid en lika uppskattad aktivitet. Vi minns honom som en generös, vänlig och mycket omtänksam person.

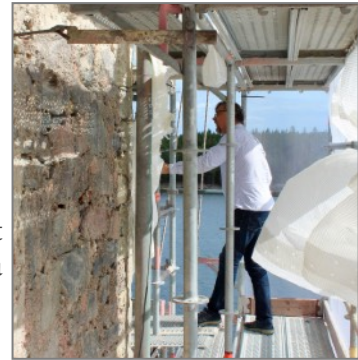
NYCKELN TILL EN LYCKAD helgresa är maten skrev Svenska Dagbladet och listade Sveriges åtta bästa gastrohotell. Hvita Hjorten ingår i denna exklusiva skara med krögarna Katrin Ljungblom, Stefan Söderholm och Billdal Andersson.

MOHLIN TRAVEL tipsar om sin resa till Finland 12-16 nov 2019 med besök på Svenska teatern i Åbo, där det ges en nyskriven pjäs på Kalevala-tema. I Helsingfors besöks operahuset med Circopera, cirkus till operamusik. Dessutom ingår museibesök i Helsingfors och Åbo. Resa med Viking Line. Pris 7 900 kr/pers. Mer info: mohlintravel.se eller pelle.mohlin@mohlintravel.se

FLODKRYSSNING Den 12 mars 1610 lyckades Jakob De la Gardie med det som så många misslyckats med, nämligen att inta Moskva. Vi gör det igen! Läckö Vänner planerar en båtresa mellan Moskva och St Petersburg i september 2020.

SVINDLANDE HÖJDER

Att vara slottsarkitekt är ett yrke med strålande utsikter. Dock ganska få förunnat. Men "vår" Allan Ahlman tog mig med högt upp på byggnadsställningarna, som nu kan ses runt kyrkan och tornet. Vig som en katt klättrade Allan upp medan jag mer försiktigt höll mig i stolpar och ledstänger. Allt medan Allan berättar om arbetet som pågår.

Att fasaden på slottet är angripen av rödalger kan ses med blotta ögat men hur mår den månghundraåriga byggnaden i övrigt? Byggställningarna skvallrar om att något stort är på gång. Det är både kostsamt och teknisk klurigt att få ställningarna på plats, med mark som sluttar ner mot vattenbrynet och utan körbara vägar fram till kyrkans alla sidor. Därför har man anlagt en temporär väg i vallgraven under bron. Ställningarna kommer att få vara kvar till nästa år då putsningen av fasaden kommer att ske. I sommar har en vattenblästring, för att få bort den gamla putsen, ägt rum. Att man valde den metoden och inte med bilmaskin beror på att när man bilar uppstår vibrationer. Måleri och pigment i kyrkan kan skadas av långvariga darrningar men inte på samma sätt av korta stötar. En risk man inte ville ta med tanke på den nyrestaureerade kyrkan.

Att använda vattenblästring är inte riskfritt heller, då trycket från vattenkanonen kan vara så högt som 2500 bar. Jämför med ett lastbilsdäck eller trycket i en champagneflaska som ligger på cirka 5 bar. Lägg till att putsen har olika tjocklek, kyrkan har stenfogar, sen kommer det mer porösa materialet tegel och där emellan fogar som vattnet kan leta sig in i. En mängd olika parametrar att ta hänsyn till. Det är Puts & Tegel från Örebro som utfört arbetet och arbetsledaren är väldigt noga med säkerheten. Ingen arbetare har släpps in

utan noggrann genomgång av brandmanualer och andra föreskrifter. Skickliga, erfarna yrkesmän har nu blästrat av de väggar som skall åtgärdas och det har gått bra. Frånsett en mindre vattenskada i musikrummet och en minimal fläck på innertaket i kyrkan. Väggarna skall nu torka innan ny puts slås på. Detta ska ske så tidigt som möjligt i vår, för att putsen skall hinna härda innan nästa vinter kommer.

Nu i höst ska också ekspåntaket ses över, spiran av järn plockas ner, tegel och fogar ses över och lagas, liksom hängrännor och stuprör. Moderna åskledare skall monteras bakom stuprören. För att skapa sig en bild av skicket på spira och kupol har en drönare tagit fotografier men senare kommer en riktig klättrare att bege sig upp för närmare åtgärder på den över fem meter höga spiran. Arbetet kommer att följas kontinuerligt!

GUIDNING DÅ OCH NU

I mer än 40 år var Martin Alfredsson litet av "slottsherre" på Läckö. Den officiella titeln var slottstillsyningsman. Som pensionär berättar han, att det var Gösta Vogel-Rödin som från början anställde honom. De träffades på vintern 1966. Martin, som är uppvuxen på Kållandsö och har blivit kvar där, fick tjänst som tillsyningsman. Han och hustru Margareta bodde i nuvarande kontorsbyggnaden och hade uppsikt i stort sett 24 timmar om dygnet, året om över slottet. Det såg inte mycket ut för världen under 60-talet berättar Martin. Grått, dystert, ogästvänligt och tomt. Jag gjorde min första guidning 1967 i april. Då som nu kom det många skolbarn, nog en fem, sex tusen. När det var som mest kunde 10 bussar stå parkerade samtidigt. Då var vi två guider förutom jag var det också Nils Johansson, fortsätter Martin. Sedan drog skolorna in detta på grund av ändrade regler och verksamheten avtog. Idag finns åter ett väl utvecklat program från förskoleklass till gymnasium i samarbete med naturum och Sparbanksstiftelsen Lidköping.

Nu är det 2019 och en av årets guider är, för tredje sommaren, Per Nilsson, den språkkunnige skåningen och studiekamraten till ledaren för visningsverksamheten, Fredrik Kindberg. Redan i gymnasiet tyckte Per att tyska var det bästa ämnet. Sedan fortsatte studierna på universitetsnivå och kompletterades med engelska och tjeckiska. Men historia är också ett genuint intresse hos Per. Sverige och den tyskspråkiga delen av Europa har många beröringspunkter genom historien och det finns mycket att berätta om i de olika salarna på tredje våningen. Vissa sommardagar kan det vara dubbla eller till och med trippla grupper som önskar gå visningsturen på samma klockslag. Samarbetet med den personal som arbetar i receptionen är då extra viktigt. Flaskhalsen är uppehållet i Riddarsalen, där turen startar. Men sedan flyter det på bra och det finns tid för många frågor och svar. Det är

naturligtvis en stor förmån att få guidningen på sitt eget modersmål. Alla guider talar engelska och svenska och så finns två som dessutom är tysktalande. Totalt delar 16 guider på arbetet med visningsverksamheten. Här ingår också de dramatiserade turerna för barn och vuxna. Det är ett eftertraktat arbete och som besökare märker man hur engagerade och kunniga guiderna är. De flesta återkommer också säsong efter säsong. Samspelet fungerar perfekt och alla vet vilka sysslor som ska skötas och dessutom på exakt klockslag för att logistiken ska fungera. Som ny guide får man ett trettio-sidigt kompendium, som Fredrik Kindberg sammanställt, att läsa in. Därtill finns Leif Jonssons stora bok "Läckö", "Greve Magnus kök och hushåll på Läckö" med flera som extra kvällslektyr. Peter Englund's bok "Ofredsår" ger en bra förståelse för stormaktstiden, tipsar Per Nilsson.

I takt med att slottet utvecklas med möblering, operan, utställningar i samarbete med Nationalmuseum, slottsträdgården och den goda maten på Restaurang Hvita Hjorten låter slottet tala om sig långt utanför landets gränser och det är mycket väl-

besökt. Säsongen är också förlängd. De guidade turerna startar redan vid påsk och håller på till höststormarna tjuter runt tornen.

Läckö kungsgård och slott är ett statligt byggnadsminne skyddat enligt Förordning (1988:1229).

STIFTELSEN LÄCKÖ SLOTT
FÖRENINGEN
LÄCKÖ VÄNNER

Läckö Slott
531 99 Lidköping

Tel. 0510-48 46 60
Föreningens bankgiro 5749-1474

Läckö Vänners ordförande
Lars-Göran Lönnermark
Malmgatan 5, 532 31 Skara
Tel. 0511-182 36
larsgoran10@gmail.com

Sekreterare
Inger Fahl
Tel. 070 695 73 92
fam.fahl@telia.com

Skattmästare
Ingrid Johnsson
Tel. 0510-101 73
ingrid.johnsson@kallandso.nu

Resor
Bodil Warolin (v. ordf.)
warolin.b@outlook.com
Britmari Brax
britmari@brax.nu

Redaktör
Ulla-Märta Tall
um.tall@telia.com

Avgifter
Årsmedlem 200 kr/person/år
Guldmedlem 2 000 kr/person/10 år
Företag 2 000 kr/företag och år

Medlemskap
Genom att bli medlem ger du ett värdefullt stöd till slottets verksamheter och du får bland annat;

Inbjudan till sommarinvigningen.
Gratis entré till slott & trädgård.
Specialpris till operaföreställningarna.
För fler förmåner se vår hemsida:
lackoslott.se.

Parkering
För endast 50 kr/år kan du parkera bilen på Läckö. Biljett löses i naturum.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

LÄCKÖ
ENLIGT VÅR ÄLDSTA HISTORIA

Olaus Magnus "Historia om de nordiska folken" är det första stora verket om Sverige och svenskarna. Olaus Magnus (1490-1557) var domprost i Strängnäs, levde i reformationstidevarvet men förblev katolik och flyttade till Italien. Påven utnämnde honom 1544 till ärkebiskop i Sverige, men han kunde naturligtvis inte tillträda utan stannade i Rom. Han blev föreståndare för Birgittahuset och inrättade där ett tryckeri. Hans historia blev en av utgåvorna. Verket var skrivet på latin och översattes inte till svenska förrän 1909-1925 och ännu en gång 1976.

I Andra bokens nittonde kapitel, "Om tre berömda sjöar i Götaland" nämns Läckö slott, vilket kan vara av intresse för oss Läckö Vänner att känna till.

"Många märkliga sjöar finnas i Norden, vilka väcka förvåning genom sin storlek och sin belägenhet. Av dessa är den förnämsta belägen i Västergötland och kallas Vänern. Den är 130 italienska mil i längd och nästan lika många i bredd, den innesluter en mängd öar av växlande beskaffenhet och upp-tager över 24 betydliga tillflöden, men har blott ett enda ut-flöde. I denna sjö och dess närmaste omgivning finnas många präktiga adelsslott, av vilka det förnämsta är Läckö slott, beläget på en hög klippa och uppfört genom Skara-biskoparnas försorg. Där finnes en brunn, uthuggen i den hårda klippan, med ett djup av mer än 200 fot. Men denna urholkning har utförts ej ensamt med redskap av järn, utan även med eld, som underhållits med trehundra fetaste fläsk-sidor, varvid man dag för dag omväxlande anbragt elden och borttagit den. Ty bland dessa folk har man gjort den erfaren-heten, att ingenting hastigare genomtränger den hårda stenen än späck eller svinister. Invid den nämnda sjön ligga de urgamla städerna Lidköping och Tingvalla, vilka alltjämt skörda stor rikedom ur gruvor som giva det bästa järn och stål. Vidare finnes en annan sjö, benämnd Vättern, vars vatten är så klart och genomskinligt trots dess grönskiftande färg, att man kan se ett mynt djupt nere på dess botten."

Nej, mer är inte att hämta hos Olaus Magnus beträffande Läckö, men det är ju intressant nog. Och mycket annat finns förstås att bläddra fram av medeltida skrönor och konkreta iakttagelser.

Stort tack till
Länsförsäkringar Skaraborg
som bekostat utskicket
av detta medlemsbrev!

Länsförsäkringar expanderar och ökar farten
för att bli ännu fler ägare och kunder i Lidköping

Snart är det dags!! Vi kommer inom kort att flytta till vår nyrenoverade fastighet på Torggatan i Lidköping för att kunna ge ännu bättre service till alla våra kunder, som även är våra ägare.

Visst vill du vara en del av detta och hänga med i Skaraborgarnas bank och försäkringsbolag - kontakta oss gärna!! 0510 - 77 72 20

